

Шишманъ умрѣлъ следъ кратко царуване (отъ 963 год. безъ малко до 969 год.⁴). Наследилъ го синъ му царь *Давидъ*. Той се опиталъ следъ смъртъта на Петра (969) да завладѣе цѣлото царство, но, както видѣхме по-горе, опитътъ не сполучилъ. Той не се намѣсвалъ при покоряването на източното царство отъ руси и византийци, като очаквалъ по-благоприятно време, което скоро настѣпило. Между това той се мжчелъ да влѣзе въ сношение съ западъ. Презъ мартъ 973 год. негови пратеници се явили предъ императора Отона I въ Кведлингбургъ⁵.

Императоръ Цимисхий умрѣлъ на 10 януарий 976 год. Наследили го двама младежи отъ династията на Василий I Македонецъ, братята Василий II и съуправителътъ му Константинъ VIII. Веднага навредъ избухнали възстания. Въ Мала-Азия се разбунтувалъ полководецътъ Варда Склиръ, а следъ това и неговиятъ другарь Варда Фока. Борбата съ тия бунтовници, които били подкрепяни отъ арабитѣ, се продължавала 14 години — до 989 год.

Възползуванъ отъ тия обстоятелства, Давидъ не закѣснѣлъ да влѣзе въ борба съ Византия. Войната се почнала съ обсадата на пограничната крепостъ Сересъ. Българската войска се командувала отъ по-младия братъ на Давида, Мойсей, който, обаче, скоро загиналъ, като билъ ударенъ съ камъкъ, хвърленъ отъ градската стена. Българитѣ не превзели крепостъта.

Наскоро следъ това царуването на Давида се прекъснало. Споредъ единъ мѣстенъ изворъ, той самъ се отрекълъ отъ престола, като го отстъпилъ на по-младия си братъ Самуила и станалъ монахъ. Наскоро следъ това той се поминалъ и смъртнитѣ му останки били пренесени отъ неговата резиденция Воденъ въ Охридъ. Той билъ причисленъ къмъ народнитѣ светци; въ много български църкви може да се види образътъ му съ надписъ: „Святий царь български Давидъ“. Друго нѣщо разказва гъркътъ Кедринъ, а именно, че нѣкакви власи-скитници го убили въ планинската страна между Кастория и Прѣспа при една гора, наречена „Красивитѣ джбове“ (*Καλὰς δρῶς*)⁶.

Царь *Самуилъ*, който взелъ въ ржце управлението около 977 год., не само продължавалъ войната съ энергия, но дори до смъртъта си постоянно билъ заетъ съ нея, като къмъ края водѣлъ, наистина, само отчаяна съпротива⁷.

Докато на изтокъ византийцитѣ се борѣли съ Варда Фока, Самуилъ опустошавалъ Тракия и грѣцкитѣ провинции, разположени край Егейско море. Жителитѣ на предишното източно царство възстанали, изгонили византийцитѣ, които ги владѣли около осемъ години, и се присѣдинили къмъ свободното българско царство, което по такъвъ начинъ отново се простирало до устията на Дунава и до Понта. Петровитѣ синове, затворени въ цариградскитѣ дворци, се възползували отъ тоя моментъ и избѣгали (978). Бързи коне ги донесли до „планинския проходъ, който води за България“, т. е. до Траяновитѣ врата. Напредъ вървѣлъ по-стариятъ, царь Борисъ II, а по дирь него следвалъ Романъ. Въ гората ги срещнали нѣколцина българи, които, поради грѣцкото имъ облѣкло, ги взели за гърци и по тая причина на мѣсто убили Бориса, навѣрно съ стрела. Романъ, обаче, като извикалъ кой е, билъ приетъ радушно и билъ заведенъ при Самуила, който го назначилъ за началникъ въ Скопие на Вардара⁸.

Около 981 год. Самуилъ се обърналъ съ всичкитѣ си сили на югъ къмъ Тесалия и Елада, дето славянскитѣ елементи тогава още се намиралъ въ пълна сила; малко преди това византийцитѣ били покорили славянскитѣ племена въ Пелопонесъ. Като превзелъ най-първо пограничния градъ Лариса, той преселилъ жителитѣ му въ България. Една прекрасна гъркиня, която тука взелъ въ пленъ, той си избралъ за съпруга. Отъ Тесалия Самуилъ се промъкналъ въ Атика и приближилъ до Коринтския провлакъ, който билъ заетъ отъ пелопонеския стратегъ Василий Апокавъкъ. Изплашенъ и съвсемъ